II

(Jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

EURÓPAI PARLAMENT ÉS TANÁCS

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS AJÁNLÁSA
(2005. november 16.)
a mozgóképörökségről és a kapcsolódó ágazati tevékenységek versenyképességéről

(2005/865/EK)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 157. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára [1],

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére [2],

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

a Szerződés 251. cikkében említett eljárásnak megfelelően [3],

mivel:

(1) A Szerződés 151. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Közösség a Szerződés egyéb rendelkezései alá tartozó tevékenysége során a kulturális szempontokat is figyelembe veszi, különösen kultúrái sokszínűségének tiszteletben tartása és támogatása érdekében.

(2) A filmművészet sérülékeny médiumon tárolt művészeti forma, ezért megőrzése biztosításához a közigazgatási szervek részéről pozitív intézkedésekre van szükség. A filmalkotások kulturális örökségünk alapvető részét képezik, ezért teljes körű védelmet érdemelnek.

(3) Kulturális értékükön felül a filmalkotások az európai társadalom történelmének információs forrásai. Egyben Európa gazdag kulturális identitásának és népei sokszínűségének történelmi tanúi. A filmművészeti képek alapvető fontosságúak a múlt megismerése és a civilizációnkkal kapcsolatos polgári gondolkodás szempontjából.

(4) Ezen ajánlás célja, hogy elősegítse az európai mozgóképörökségben rejlő ágazati és kulturális lehetőségek jobb kihasználását, a filmalkotások konzerválása és helyreállítása terén az innovációt, kutatást és technológiai fejlesztést előmozdító politikák támogatása útján. Az alább javasolt intézkedések célja annak biztosítása, hogy meglegyenek a Közösség filmiparának versenyképességéhez szükséges feltételek és ezek gyorsítsák a versenyképesség növekedését.

(5) A mozgóképörökség a filmipar fontos alkotóeleme, így konzerválásának, helyreállításának és kihasználásának támogatása hozzájárulhat az ágazat versenyképességének javításához.

(6) Az európai filmipar fejlődése létfontosságú Európa számára, figyelembe véve azokat a jelentős lehetőségeket, amelyekkel a kultúrához való hozzáférés, a gazdasági fejlődés, és a munkahelyteremtés terén rendelkezik. Ez nemcsak a filmek gyártására és bemutatására vonatkozik, hanem a filmalkotások gyűjtésére, katalogizálására, megőrzésére és helyreállítására is. A mozgóképörökséggel kapcsolatos ágazati tevékenységek versenyképességének feltételein javítani kell, különösen a technológiai fejlesztések – például a digitalizálás – hatékonyabb alkalmazása tekintetében.

([1]) HL C 123., 2004.4.30., 4. o.

([2]) HL C 74., 2005.3.23., 18. o.

([3]) Az Európai Parlament 2005. május 10-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2005. október 24-i határozata.

(7) E lehetőségek teljes kihasználásához egy sikeres és innovatív filmipar szükséges a Közösségen belül. Ez elősegíthető a mozgóképörökség konzerválására, helyreállítására és felhasználására vonatkozó feltételek javítása által, az ágazat fejlődését és teljes versenyképességét gátló akadályok felszámolása által – különösen a mozgóképörökség gyűjtése, katalogizálása, megőrzése és helyreállítása útján –, valamint azáltal, hogy ezt az örökséget hozzáférhetővé teszik oktatási, kulturális, kutatási vagy egyéb hasonlóan nem kereskedelmi felhasználás céljára, minden esetben a szerzői és szomszédos jogokkal összhangban.

(8) A filmipar általános versenyképessége javulni fog, ha olyan környezetet sikerül kialakítani, amely segíti a kijelölt testületek – így pl. az európai nemzeti vagy regionális archívumok, filmintézetek vagy hasonló intézmények – közötti együttműködést a mozgóképörökség konzerválását és védelmét érintő ügyekben.

(9) Az európai filmszínházi örökség konzerválásáról és fejlesztéséről szóló 2000. június 26-i tanácsi állásfoglalás ([1]) felszólította a tagállamokat a filmszínházi örökség helyreállítása és konzerválása terén történő együttműködésre, beleértve a digitális technológiák igénybevételét, az e területen folytatott helyes gyakorlat cseréjére, az európai archívumok állományai hálózatának fokozatos kiépítésére, és arra, hogy vizsgálják meg e gyűjtemények oktatási célokra történő felhasználásának lehetőségét.

(10) Az audiovizuális örökség védelméről szóló európai egyezmény úgy rendelkezik, hogy jogalkotási vagy egyéb megfelelő eszközökön keresztül mindegyik félnek kötelezővé kell tennie az audiovizuális örökségének részét képező, és az érintett fél országának területén készült, illetve koprodukcióban készült mozgóképes anyagok letétbe helyezését.

(11) A filmalkotások és egyéb audiovizuális alkotások egyes jogi vonatkozásairól szóló 2001. szeptember 26-i bizottsági közlemény ([2]) megvizsgálta az audiovizuális alkotások nemzeti vagy regionális szinten történő törvényi letétbe helyezését – mint az európai audiovizuális örökség konzerválásának és védelmének egyik módját – és elindította a helyzetfelmérést a filmalkotások tagállamokban történő letétbe helyezése vonatkozásában.

(12) A Kulturális és Audiovizuális Ügyek Tanácsa 2001. november 5-i ülésén a Tanács elnöke megállapította, hogy a Tanács kedvezően fogadta a Bizottság közleményének tartalmát.

(13) Az Európai Parlament a filmalkotások és egyéb audiovizuális alkotások jogi vonatkozásairól szóló, 2002. július 2-i állásfoglalása ([3]) hangsúlyozta a mozgóképörökség védelmének jelentőségét, és támogatta az audiovizuális örökség védelméről szóló európai egyezmény által képviselt álláspontot, amely fontos hivatkozási alap az intenzív technológiai változások által jellemzett időszakban. A digitális technológiákra történő fokozatos átállás javítja az európai filmipar versenyképességét, és hosszabb távon hozzájárul az audiovizuális alkotások katalogizálása, letétbe helyezése, konzerválása és helyreállítása során felmerülő költségek csökkentéséhez. Ugyanakkor új teret nyit az innovációnak a mozgóképörökség védelme terén.

(14) A filmalkotások Európai Unión belül történő letétbe helyezéséről szóló 2003. november 24-i tanácsi állásfoglalás ([4]) arra hívta fel a tagállamokat, hogy nemzeti archívumaikban, filmintézeteikben vagy hasonló jellegű intézeteikben hozzanak létre az audiovizuális örökségük részét képező filmalkotások letétbe helyezésére és megőrzésére szolgáló hatékony rendszert, amennyiben ilyen rendszerek még nem léteznek.

(15) Valamennyi tagállamban léteznek már az audiovizuális örökségük részét képező filmalkotások gyűjtésére és megőrzésére szolgáló rendszerek. E rendszerek négyötödének alapjául olyan jogszabályon vagy szerződésen alapuló kötelezettség szolgál, amely értelmében valamennyi filmet, de legalábbis a közfinanszírozásban részesült filmeket letétbe kell helyezni.

(16) „Mozgóképanyag”: bármilyen eszközzel, bármilyen médiumra rögzített mozgóképsorozat, amely – hangkísérettel vagy anélkül – képes mozgás benyomását közvetíteni.

(17) „Filmalkotás”: bármilyen hosszúságú mozgóképanyag, különösen a filmszínházakban történő bemutatásra szánt játékfilm, rajzfilm vagy dokumentumfilm.

(18) „Az audiovizuális örökségük részét képező filmalkotások”: olyan filmalkotások – a tagállamokkal és/vagy harmadik országokkal közösen készített koprodukciókat is ideértve –, amelyeket a tagállamok, vagy az általuk kijelölt testületek objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján ilyennek minősítettek. A tagállamok audiovizuális öröksége alkotja az európai audiovizuális örökséget.

([1]) HL C 193., 2000.7.11., 1. o.

([2]) HL C 43., 2002.2.16., 6. o.

([3]) HL C 271. E, 2003.11.12., 176. o.

([4]) HL C 295., 2003.12.5., 5. o.

(19) Annak biztosítása érdekében, hogy az európai mozgóképörökség a jövendő generációk részére fennmaradjon, szükség van annak módszeres gyűjtésére, katalogizálására, megőrzésére és helyreállítására, minden esetben a szerzői és szomszédos jogokkal összhangban.

(20) Az európai mozgóképörökséghez még jobb hozzáférést kell lehetővé tenni oktatási, kulturális, kutatási vagy egyéb hasonló jellegű, nem kereskedelmi célú felhasználásra, minden esetben a szerzői és szomszédos jogokkal összhangban.

(21) A filmalkotások archiváló testületek birtokába történő átruházása nem vonja maga után a szerzői és szomszédos jogok átruházását.

(22) Az információs társadalomban a szerzői jog és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([1]) 5. cikke (2) bekezdésének c) pontja úgy rendelkezik, hogy a tagállamok kivételt, illetve korlátozást állapíthatnak meg a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak vagy az archívumok által végzett egyes többszörözési cselekmények tekintetében, amelyek közvetlenül vagy közvetve sem irányulnak gazdasági vagy kereskedelmi célra,

TUDOMÁSUL VESZI A BIZOTTSÁG SZÁNDÉKÁT, MISZERINT:

1. megvizsgálja annak lehetőségét, hogy az európai uniós finanszírozás kedvezményezettjei számára kötelezővé tegye az európai uniós finanszírozásban részesült európai filmek egy példányának letétbe helyezését legalább egy nemzeti archívumban;

2. támogatja a kijelölt testületek együttműködését;

3. megfontolja a filmek hosszú távú megőrzése és helyreállítása területén folytatott kutatási projektek finanszírozását;

4. ösztönzi a filmek katalogizálásának európai szabványosítását az adatbázisok interoperabilitásának javítása céljából, pl. a szabványosítási projektek társfinanszírozásán és a legjobb gyakorlatok cseréjének fokozásán keresztül, a nyelvi sokszínűség tiszteletben tartásával;

5. előmozdítja egy olyan európai szintű szerződésminta kialakítását a kijelölt testületek és a jogosultak között, amely megszabja azokat a feltételeket, amelyek mellett a kijelölt testületek a letétbe helyezett filmalkotásokat hozzáférhetővé tehetik a nyilvánosság számára;

6. nyomon követi és értékeli, hogy az ezen ajánlásban meghatározott intézkedések mennyire működnek hatékonyan, és megvizsgálja, hogy szükség van-e további lépésekre;

ALÁNLJA, HOGY A TAGÁLLAMOK javítsák a mozgóképörökség konzerválásának, helyreállításának és felhasználásának feltételeit, és szüntessék meg az európai filmipar teljes versenyképességét és fejlődését gátló akadályokat azáltal, hogy:

1. elősegítik az európai mozgóképörökségben rejlő ágazati és kulturális lehetőségek fokozott kihasználását, a szisztematikus konzerválásra és helyreállításra vonatkozó intézkedések és a filmalkotások konzerválását és helyreállítását érintő innováció, kutatás és technológiai fejlesztés ösztönzése révén;

2. 2007. november 16-ig elfogadják a megfelelő jogalkotási, közigazgatási vagy egyéb megfelelő intézkedéseket az audiovizuális örökségük részét képező filmalkotások szisztematikus gyűjtése, katalogizálása, megőrzése, helyreállítása, valamint oktatási, kulturális, kutatási vagy egyéb hasonló jellegű, nem kereskedelmi felhasználás céljából történő hozzáférhetővé tétele érdekében, minden esetben a szerzői és szomszédos jogokkal összhangban;

3. kijelölik a megfelelő testületeket a 2. pontban meghatározott közérdekű feladatok független és magas szakmai színvonalú ellátására, és biztosítják, hogy a legmegfelelőbb pénzügyi és technikai források a rendelkezésükre álljanak;

4. a kijelölt testületeket ösztönzik arra, hogy a jogosultak beleegyezésével vagy a velük kötött szerződés útján határozzák meg a feltételeket, amelyek alapján a letétbe helyezett filmalkotások a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tehetők;

5. fontolóra veszik elsősorban a mozgóképörökség támogatása érdekében nemzeti filmakadémiák vagy hasonló intézmények létesítését vagy támogatását;

6. megfelelő intézkedéseket fogadnak el, amelyek elősegítik a digitális és új technológiák alkalmazását a filmalkotások gyűjtése, katalogizálása, megőrzése és helyreállítása terén;

Gyűjtés

7. megkezdik az audiovizuális örökségük részét képező filmalkotások szisztematikus gyűjtését e filmalkotások legalább egy jó minőségű példányának letétbe helyezése útján a kijelölt testületeknél, kötelező jogszabályon alapuló vagy szerződéses letét formájában. A letét

([1]) HL L 167., 2001.6.22., 10. o.

feltételeinek megállapításakor a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy:

a) egy meghatározott átmeneti időszakban a letétbe helyezés legalább azokra a produkciókra vagy koprodukciókra vonatkozzon, amelyek nemzeti vagy regionális szintű közfinanszírozásban részesültek; az átmeneti időszak lejárta után a gyakorlati lehetőségektől függően minden alkotásra vonatkoznia kell, beleértve azokat is, amelyek nem részesültek közfinanszírozásban;

b) a letétbe helyezett filmalkotások jó műszaki állapotúak legyenek, így megkönnyítve a megőrzést és a többszörözést, és szabványos formában, megfelelő módon mellékeljék azokhoz a vonatkozó metaadatokat;

c) a letétbe helyezés a film nyilvánosságra hozatalakor – de legkésőbb az azt követő 2 éven belül – történjen;

Katalogizálás, adatbázisok létrehozása

8. megfelelő intézkedéseket fogadnak el (amelyek esetleg a filmgyártás archiválási kódexéhez vezethetnek) a letétbe helyezett filmalkotások katalogizálásának és indexálásának támogatása és a filmekkel kapcsolatos információkat tartalmazó adatbázis létrehozásának elősegítése érdekében, alkalmazva az európai és nemzetközi szabványokat;

9. támogatják az európai szabványosítást és a filmográfiai adatbázisok interoperabilitását, valamint az azokhoz való nyilvános hozzáférést, például az interneten keresztül, különösen a kijelölt testületek aktív bevonása útján;

10. megvizsgálják az európai audiovizuális örökséget felölelő adatbázis-hálózat kialakításának lehetőségét az érintett szervezetekkel – így különösen az Európa Tanáccsal (az Eurimages szervezettel és az Európai Audiovizuális Megfigyelő Intézettel) – közösen;

11. felkérik az archiváló testületeket, hogy készítsék el az állomány értékelését annak gyűjteményekbe rendezése révén az EU szintjén, például téma, szerző és időszak szerint;

Megőrzés

12. jogszabályokat fogadnak el vagy egyéb módszereket alkalmaznak a nemzeti gyakorlatnak megfelelően letétbe helyezett filmalkotások megőrzése érdekében. A megőrzésre irányuló intézkedéseknek elsősorban az alábbiakat kell magukban foglalniuk:

a) a filmek új tárolóeszközökön történő reprodukciója;

b) a filmalkotások különböző médiumokon történő bemutatásához szükséges eszközök megőrzése;

Helyreállítás

13. bevezetik a megfelelő intézkedéseket, amelyek jogszabályaik keretében lehetővé teszik a letétbe helyezett filmalkotások helyreállítás céljából történő többszörözését oly módon, hogy a jogosultaknak lehetőségük nyíljon részesedni az alkotásaik ilyen helyreállításából fakadó nagyobb ágazati lehetőségekből, az összes érintett fél közötti megállapodás alapján;

14. támogatják a régi, vagy a magas kulturális vagy történelmi értékkel bíró filmek helyreállítására irányuló projekteket;

A letétbe helyezett filmalkotások hozzáférhetővé tétele oktatási, kulturális, kutatási, illetve egyéb nem kereskedelmi felhasználás céljára

15. elfogadják azon szükséges jogszabályokat vagy közigazgatási intézkedéseket, amelyek a kijelölt testületek számára lehetővé teszik a letétbe helyezett filmalkotásokhoz való hozzáférés biztosítását oktatási, kulturális, kutatási vagy egyéb nem kereskedelmi felhasználás céljára, minden esetben a szerzői és szomszédos jogokkal összhangban;

16. meghozzák a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy a fogyatékkal élők hozzáférhessenek a letétbe helyezett filmalkotásokhoz, minden esetben a szerzői és szomszédos jogokkal összhangban;

Szakmai képzés és médiával kapcsolatos ismeretek

17. támogatják a szakmai képzést a mozgóképörökséghez kapcsolódó valamennyi területen, hogy elősegítsék a mozgóképörökség ágazati lehetőségeinek fokozott kihasználását;

18. elősegítik a mozgóképörökség felhasználását az európai dimenzió oktatásban történő erősítése és a kulturális sokszínűség előmozdítása érdekében;

19. szorgalmazzák és támogatják a vizuális oktatást, a filmes tanulmányokat és a médiával kapcsolatos ismeretek elsajátítását az oktatás minden szintjén, a szakmai képzési programokban, valamint az európai programokban;

20. elősegítik a producerek, a forgalmazók, a műsorszolgáltatók és a filmintézetek közötti, oktatási célú szoros együttműködést, a szerzői és szomszédos jogok tiszteletben tartása mellett;

Letétbe helyezés

21. megfontolják egy önkéntes vagy kötelező letéti rendszer bevezetését az alábbiakra nézve:

   a) a nemzeti audiovizuális örökség részét képező filmalkotásokhoz kapcsolódó kiegészítő vagy népszerűsítő anyagok;

   b) más országok nemzeti audiovizuális örökségének részét képező filmalkotások;

   c) a filmalkotásnak nem minősülő mozgóképanyagok;

   d) múltbéli filmalkotások;

A kijelölt testületek közötti együttműködés

22. ösztönzik és támogatják a kijelölt testületeket az információcserében és tevékenységeik összehangolásában nemzeti és európai szinten, többek között az alábbiak érdekében:

   a) a gyűjtési és konzerválási módszerek koherenciájának és az adatbázisok interoperabilitásának biztosítása;

   b) archív anyagok kiadása – például DVD-n – az Európai Unió lehető legtöbb nyelvén olvasható feliratozással, minden esetben a szerzői joggal és szomszédos jogokkal összhangban;

   c) egy európai filmográfia összeállítása;

   d) az elektronikus információcserére vonatkozó közös szabvány kialakítása;

   e) közös kutatási és oktatási projektek kidolgozása, elősegítve a filmművészeti iskolák és múzeumok európai hálózatának kialakítását;

Ezen ajánlás nyomon követése

23. kétévente tájékoztatják a Bizottságot az ezen ajánlás szellemében hozott intézkedésekről.

Kelt Strasbourgban, 2005. november 16-án.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
J. BORRELL FONTELLES	Batch of LUTTERWORTH